19e Jaar, No. 75. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 29 Junij 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
voor 's Hertogenbosch 12 f.
franco per post 14 f.
(Verschijnende drie malen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

Omtrent het al of niet doorgaan van het plan tot uitwatering in deze provincie schijnt eenige verwarring of misverstand ontstaan te zijn. Wij hebben vernomen, dat de Commissie *niets* uit de residentie had medegebragt in dit woord trekken wij niet in, wij het de van den dag betrekkelijke waarheid is; het was overigens zoover geen nieuws, wat wij mededeelden, men behoefde het den eersten ingezeten den beste slechts te vragen, om het zelfde antwoord te bekomen. Doch wij werden spoedig onderrigt dat ons berigt onjuist was: men zond ons eene teregtwijzing, waarin ons verzekerd werd, dat de Commissie door Z. M. en de betrokkene ministers met welwillendheid zelfs met deelneming en belangstelling ontvangen was geworden, dat Z. Exc. de heer Gouverneur zoo als de Heeren Gedeputeerde Staten de bemoeijenissen der Commissie krachtdadig ondersteund hebben enz.; dit alles wisten wij, maar is nog geene logenstraffing van ons berigt: want wij wisten tevens welk onomstootbaar argument steeds, als het hinkende paard achter aan kwam, wanneer al de verzekeringen van deelneming, belangstelling en welwillendheid uitgeput waren, een argument, dat op zich zelf alles afdoend was. Toen ons echter daarbij verzekerd werd dat men allezins redenen had te mogen verwachten, de bemoeijenissen der commissie met eenen gunstigen uitslag bekroond te zien, moesten wij nader onderzoek doen, omdat ons deze verzekering van eene geachte zijde gegeven werd, en toen vernamen wij, dat één lid der commissie in 's Gravenhage achter gebleven is, zich nog met eenen bijzonderen, en loffelijken ijver met de zaak had bezig gehouden en eindelijk met gunstigere tijdingen nagekomen was, welke wij echter voor alsnog voorzigtigheidshalve niet mededeelen. Deze tijdingen hebben echter de hoop weder eenigzins verlevendigd, en, schoon wij voor ons er weinig op bouwen, zoo willen wij echter ons in de geopende vooruitzigten mede verblijden, te meer daar wij het gerzelen te verklaren, dat de dag waarop wij zullen mogen wenschen, dat de regelen, welke dan het hoofd van ons nommer van donderdag ll. stonden, nimmer geschreven waren geweest, of dat wij die voor eeuwig konden uitwisschen, een der genoegelijkste en gelukkigste dagen van onze loopbaan zijn zal.

Dit is dan ook de reden, waarom wij heden den sluijer niet geheel willen opligten en slechts genoeg zeggen, om aan deskundigen te toonen dat wij genoeg weten, zonder juist onkundigen met zaken bekend te maken, welke, in ingeval die vooruitzigten verwezenlijkt worden, niet noodig is bekend te maken. Mogten echter die vooruitzigten niet verwezenlijkt worden (iets hetgeen wij hoogstwaarschijnlijk blijven vreezen) zullen wij onze achterhoudendheid afleggen en dit artikel met de noodige opheldering herhalen.

Ons is bovendien een gerucht ter oore gekomen van zeker bestaand ontwerp, hetwelk, indien het tot stand kwam, aan de zaak weder een geheel ander aanschijn zou geven. Dit gerucht komt ons echter zoo zonderling voor en het is nog met eenen zoo digten sluijer bedekt, dat wij daarover nog het stilzwijgen moeten bewaren, tot nog een en ander omstandigheden en gebeurtenissen het komen bewaarheden of ons aanleiding geven er nader over te spreken; in dat geval komen wij daarop terug met herinnering aan het heden geschrevene. *Sapienti sat.*

Intusschen hopen wij, dat onze zoo ijverige en belangstellende Provinciale Staten nu spoedig de repartitie zullen doen der te dragene aandeelen in de 900,000 welke deze provincie tot het behandeld doel moet bijdragen.

KERKELIJKE STAAT.

Allocutie van Zijne Heiligheid Paus Pius IX, in het geheim consistorie van den 11 junij ll.

Eerwaardige Broeders!

Het is u bekend, eerwaardige broeders, dat wij in het geheim consistorie van den 11 december van het afgeloopen jaar twee kardinalen der heilige Roomsche Kerk benoemd en *in petto* gehouden hebben, wij hebben besloten heden een dezer bekend te maken; het is onze geliefde zoon Joseph Bofondi, deken der roomsche Rota. Zijne lange en gewigtige diensten in de afdoening der zaken, de eervolle wijze, waarop hij andere bedieningen bekleed heeft, zijne deugd niet minder dan zijne wetenschap, zijne kunde, vooral in het kerkelijk en burgerlijk regt, en zijne behendigheid in het leiden der zaken hebben hem de algemeene achting verworven en zullen u met vreugde zijne inlijving aan het ll. Kollegie en de verklaring, welke wij daarvan heden aflegen, doen vernemen. En wijl het allerbijzonderst is, dat de verdiensten van geestelijken, die zich door kunnen arbeid, hetzij in den wijngaard des Heeren, hetzij in de gewigtigste betrekkingen van de burgerlijke souvereiniteit van den Apostolischen Stoel onderscheiden, geëerd en beloond worde, zoo hebben wij vermeend, op dezen zelfden dag, ter meerdere eere Gods, tot luister en voorrang der roomsche Kerk, nog drie anderen met het purper te versieren.

Een dezer is onze eerwaardige broeder Pierre Giraud, aartsbisschop van Kamerijk, een man van een verheven geest, van eene beproefde deugd en getrouwheid aan dezen Stoel van Petrus, sedert zijne jeugd op de heilige bediening toegelegd, er varen in de heilige zaken, en die altijd met eenen allerlofelijksten ijver gewerkt heeft, om het heil der zielen te bewerken en het woord Gods te verkondigen. Van daar verheven op den kandelaar, om het licht in het huis des Heeren te verspreiden en tot het beheer der kerk van Rodez geroepen, heeft hij deze door zijne deugden gesterkt, het priesterschap in eere gebragt en al de pligten der bisschoppelijke bediening vervuld met eenen onbekenden ijver, waakzaamheid, zachtmoedigheid en liefde. Later tot het Aartsbisdom van Kamerijk verheven, heeft hij in het beheer dier Kerk dezelfde herderlijke bezorgdheid aan den dag gelegd waarvan hij in de andere de bewijzen gegeven had: geene zorg, geen middel, geene moeite sparende, om het welzijn zijner kudde te verzekeren, om over de tucht en het onderwijs der geestelijkheid te waken, en hij heeft, door de groote vastberadenheid, door de voorzigtigheid en gematigdheid, waarmede hij steeds de regten der katholijke Kerk verdedigd heeft, zich de achting en de liefde van alle deugdzame menschen verworven.

De andere is onze eerwaardige broeder Jacques-Marie-Antoine-Celestin Dupont, die van de Kerk van Avignon naar die van Bourges overgeplaatst, zich even aanbevelenswaardig heeft gemaakt door zijne deugden, vooral door zijne groote regelmatigheid en godsdienst, en zijne oprege gehechtheid aan den Apostolischen Stoel, door de godsvrucht en naauwgezetheid waarmede hij de herderlijke bediening vervult, zich met eenen bisschoppelijken ijver op het welzijn der katholijke Kerk toelegt.

Door deze kerkvoogden van Frankrijk met het heilig purper te bekleeden voldoen wij met groote blijdschap aan de wenschen van dezen zeer beminden zoon in Jesus Christus, Louis Philippe, allerchristelijksten Koning der Franschen, die hen ten dringendste onzer aanbevolen en door zijne brieven getuigd heeft, dat hunne verheffing hem eene groote voldoening zou geven; hieruit zal ieder zal kunnen nagaan hoe hoog wij [illegible] gens van dien doorluchtigen monarch achten, en hoe zeer wij wenschen hem aangenaam te zijn. Wij verblijden ons ook over de gunstige gelegenheid, welke ons aangeboden is, om openlijk een bewijs onzer uiterste welwillendheid te geven [illegible] onze eerwaardige Broeders, de bisschoppen [illegible] doorluchtige natie, die ons dierbaar is [illegible] welke de twee, tot die hoogte waardigheid [illegible]

zenen belroogens. Inderdaad wij verlangen niets meer, niets gaat ons zoo zeer ter harte, dan de kerkvoogden van Frankrijk door eenen steeds naauweren band aan ons en aan dezen apostolischen Stoel te verbinden, opdat zij voortgaan, zoo als zij nu reeds doen, als moedige kampgehelden van Jesus Christus, den goeden strijd te strijden, de leer, de regten, de vrijheid der catholijke Kerk met al den moed, standvastigheid, voorzigtigheid en geduld, welke bisschoppen betamen, te verdedigen. Wat ons betreft, wij achten den pligt, welke ons opperpriesterschap ons oplegt, rakende het heil van de gansche kudde des Heeren ons door God toevertrouwd, zeer hoog, en zoo wij niet moeten ophouden aan allen in te prenten om aan Cesar te geven wat Cesar toekomt, zoo zullen wij ook nimmer ophouden, met eene apostolische vrijmoedigheid onze stem te verheffen opdat allen Gode geven wat Godes is.

Wij zijn overtuigd dat gij allen met bereidwilligheid een ander lid, hetwelk wij insgelijks besloten hebben aan uwe Orde toe te voegen zult aannemen. Het is onze beminde zoon Jacobus Antonelli, uitstekend door zijn karakter, zijne regtschapenheid, deugd en godsdienst, en die, na vele en gewigtige ambten met moed en kunde bekleed te hebben, dat van prefekt onzer pauselijke schatkist vervuld heeft. Wij hebben, in de uitoefening dezer bediening, zoo zeer 's mans onkreukbare trouw, onvermoeide werkzaamheid, groote kunde en beleid in het behandelen der zaken ondervonden, dat wij, hem met het purper versierende, niet zoo zeer acht hebben geslagen op den hoogen post welken hij bekleedde, dan op zijne verdienstgen, die hem onze bijzondere welwillendheid en vertrouwen hebben doen verwerven. Inderdaad, verlangende de eer en den luister uwer Orde te bevorderen en in alle deelen willende voldoen aan de voorschriften welke de Kerkvergadering van Trente, in hare doorzigtigheid en wijsheid in de ernstigste bewoordingen, om het hooge gewigt der zaak, heeft vastgesteld ten aanzien van de verkiezing der bisschoppen en kardinalen van de heilige Roomsche Kerk, is het ons vast en bepaald voorgenomen, de kerkelijke waardigheden en het purper toe te kennen aan die uitstekende mannen, welke zich aanbevelen, niet door de grootheid en het gewigt hunner bedieningen, maar die, bekleed met den glans der godsvrucht, regtschapenheid, wetenschap en alle deugden, zich zullen hebben toegelegd, om zich door hunne schoone daden en langdurigen arbeid verdienstelijk te maken jegens de catholijke Kerk en dezen apostolischen Heiligen Stoel.

Eindelijk, twijfelen wij niet of het zal u zeer aangenaam zijn te vernemen dat wij reeds, na rijpelijk vele leden uwer Orde geraadpleegd te hebben, tot meerdere welvaart der volkeren, welke aan ons pauselijk gezag onderworpen zijn en bevordering van de afdoening der zaken, eenen raad van ministers hebben ingesteld, waarin de aangelegenheden van hoog gewigt zullen onderzocht en behandeld worden, om later aan ons voorgelegd en door ons bijzonder gezag beslist te worden. Dit zal duidelijk en openlijk kenbaar gemaakt worden in het dekreet *motu proprio*, hetwelk wij ten spoedigste door middel der drukpers zullen uitvaardigen en bekend maken.

Welke is nuw dankwijze?

Door het gezag van den Almagtigen God, van de heilige Apostelen Petrus en Paulus en het Onze verklaren wij kardinaal-diaken der heilige Roomsche Kerk Joseph Bofondi, deken der Roomsche Rota.

Daarenboven verheffen en verklaren wij kardinalen der Roomsche Kerk, van de orde der priesters Pierre Giraud, aartsbisschop van Kanterijk, Jacques Marie Antoine Célestin Dupont, aartsbisschop van Bourges; van de orde der diakenen Jacobus Antonelli, prefekt van onze pauselijke schatkist.

Met de noodige dispensatien, derogatien en voorwaarden.

In den naam des Vaders † en des Zoons † en des H. Geestes † Amen.

ROME, 14 junij. Z. H. Pius IX heeft heden eene audientie verleend aan den zoon van den Bevrijder van Ierland, de Paus sprak over Daniel O'Connell in bewoordingen, welke den jeugdigen afgevaardigde van Dundalk met dankbaarheid en bewondering doordrongen hebben.

Op het oogenblik toen de bezoeker opstond, na de voeten van den H. Vader gekust te hebben, zeide de Paus: «Wijl ik van het zoo lang gewenscht genoegen beroofd ben den held der christenheid te ontmoeten, wil ik den troost hebben, zijn zoon te omhelzen.» En de H. Vader drukte hem tot tweemalen aan zijn hart. Pius IX heeft het verlangen geuit, dat men weten zou, dat op zijn uitdrukkelijk bevel eene plegtige lijkdienst zal plaats hebben en de lofrede van den overledene uitgesproken worden. Den 25 dezer maand zal deze treurige hulde aan de nagedachtenis van den Bevrijder van Ierland gebragt worden.

AMERIKA.

De laatste tijdingen uit Mexiko melden ons de overgave van Puebla. Deze stad, de tweede van Mexiko, is gevallen in handen van den amerikaanschen generaal Worth, wiens legerkorps dat van den generaal Scott vooruitgaat.

CHINA.

De expeditie der engelschen tegen Canton is opgevolgd door eene overeenkomst van dezen inhoud,

1°. Twee jaren na dezen dag, den 6 april, zal de stad Canton voor de engelsche onderdanen openstaan.

2°. De onderhanen van Z. M. zullen vrij rond de stad mogen gaan tot op den afstand van eenen halven dag gaans, even als zulks te Chang-hai plaats heeft, en al die hen beleedigt, zal streng gestraft worden.

3°. De aanrandders der twee matrozen, die in october ll. mishandeld zijn en zij, die den kolonel Chesney en zijnen reisgenoot den 12 maart te Fuchore mishandeld hebben, zullen op eene voorbeeldige wijze gestraft worden.

4°. Door den gevolmagtigde van Engeland zal, voor zijn vertrek, met overeenstemming der mandarijnen, eene behoorlijke ruimte bepaald worden op den regter oever van de rivier en tegenover de factorijen, alwaar de Europeanen huizen en magazijnen zullen kunnen bouwen.

5°. Eveneens zal in de nabijheid der factorijen een grond afgestaan worden tot den opbouw eener Kerk; de mandarijnen zullen te Whampoe den noodigen grond afstaan voor het aanleggen eener begraafplaats van Europeanen.

6°. De toegangen tot de factorijen zullen vrij gemaakt worden.

Al die bepalingen zijn overeenkomstig het tractaat, door de Chinezen in 1842 onderteekend, zoo dat men niets nieuws van hen verdient, maar slechts hetgeen zij, nu zeven jaren geleden, hadden behooren te doen.

De Franschen hebben van hunne zijde eene expeditie tegen de Cochin-Chinezen gedaan, welke eveneens met eene goede uitkomst bekroond is.

ZWITSERLAND.

LUCERN. De bepaalde instructien door onzen grooten raad voor de deputatie naar den Landdag, luiden als volgt:

De deputatie zal voorstellen dat de zaak der Jesuiten van het recès van dezen Landdag en van de *tractanda* voor alle volgende Landdagen zal weggenomen worden en vragen dat de Landdag zich van alle discussie over dit onderwerp onthoude, wijl zij eene aanranding der kantonnale souvereiniteit, door het eedverbond gewaarborgd, zoo wel als van de godsdienstige regten van de catholijken zou daarstellen. Zij zal verklaren dat elke beslissing deswege aan geene meerderheid hoegenaamd der staten toekomt.

Zij zal ook verklaren dat de stand van Lucern alle bemoeiing van eene meerderheid van staten in deze aangelegenheid verwerpt, en dat hij geweld tegen geweld zal bezigen, indien men de uitvoering van zoodanige beslissing door geweld wilde verzekeren. Wijl de deputatie van Lucern in het afgeloopen jaar beleedigingen heeft moeten ondergaan, is er op voorstel van den secretaris van staat Bernard Meyer eene derde instructie bijgevoegd, als volgt:

Ingeval de deputatie van Lucern, tijdens haar verblijf te Bern, beleedigd werd, wordt haar gelast onmiddelijk vergoeding van de staat van Bern des noods van den Landdag te eischen. Indien deze vergoeding niet verleend werd, zou zij zich moeten beschouwen als beroofd van de haar verschuldigde bescherming en, ten einde hare waardigheid te handhaven en in hare veiligheid te voorzien, zich onmiddelijk uit den Landdag verwijderen.

DUITSCHLAND.

BEIJEREN. Men herinnert zich de heftige uitvallen welke de prinsen von Wrede en Wallerstein in het afgeloopen jaar in den boezem der eerste kamer van Beijeren gedaan hebben tegen de zendingen der PP. Redemptoristen. De koning en zijne ministers, volkomen eenstemmig denkende op dat punt, weigerden toen acht te slaan op die uitvallen en de vorderingen welke er het gevolg van waren. Het tegenwoordig ministerie haast zich te gehoorzamen aan de bevelen van de liberale partij en het beijersche volk te beroven van zendingen welke aan hetzelve zoo dierbaar waren, en heeft de volgende bekendmaking uitgevaardigd:

» Het heeft Z. M. behaagd, bij een dekreet van den 5 dezer maand, een ministerieel bevelt te bekrachtigen, krachtens hetwelk de toch steeds koninklijke toestemmingen voor de zendingen der PP. Redemptoristen, vóór alles, af zullen hangen van de stipte naleving van § 78 van het 2e supplement van de constitutionele akte. (*Ingeval van buitengewone kerkelijke plegtigheden, vooral wanneer zij op werkdagen moeten gehouden worden, altijd daartoe de koninklijke toestemming gevorderd worden*). De policie-overheden zullen verslag moeten uitbrengen omtrent alles, wat bestgelijke zendingen betreft, en zijn bijzonderlijk belast zich te vergewissen of de zendingen verlangd worden door de parochie, die er de kosten van dragen zal, en of zij geen nadeel zullen toebrengen aan den landelijken arbeid.»

De tekst van dit dekreet bewijst klaarblijkelijk dat men, de zoo talrijke en vruchtdragende reisen der PP. Redemptoristen niet durvende verbieden, ze aan voorwaarden onderwerpt, welke niet anders dan dezelve belemmeren, zoo niet onmogelijk maken kunnen. Het beijersch volk is zeer verontwaardigd geweest over eenen maatregel door het protestantisch hoofd van het ministerie voorgeschreven en welligt door de beruchte Lola uitgelokt.

SILESIE. Uit Posen vernemt men dat de vorst von Hatzfeld, die om het tegen hen uitgevaardigd banvonnis eenige vermaardheid heeft verkregen, zich onlangs naar die stad heeft begeven om er een pasgeboren kind van eene der zusters zijner zoogenaamde tegenwoordige echtgenoot ten doop te houden, doch de vernedering ondergaan heeft dat hij door geestelijkheid der hoofdstad van dien heiligen handeling uitgesloten is geworden. De nadere bijzonderheden, welke ons over zijne voorgenomene reis naar Rome vernemen, vermelden dat hij, alvorens die reis te aanvaarden, naar Munchen was gegaan met aanbevelingsbrieven, hem door hoogerhand gegeven en waarbij de Kanton van Beijeren verzocht werd hem in deze stad [illegible]

...ste te staan. De Koning had aan dit verzoek ...gen en de bejersche gezant had last ontvangen ...ook als bemiddelaar op te treden. Dit had ...tersteun te Rome de tenietdoening van het ...bisschoppelijk vonnis, door den eerbiedwaardigen ...schop van Breslau tegen hem uitgevaardigd, te ...verzoeken. Zijn toestand is thans veel benarder geworden; want nu hij te Rome afgewezen ...dingen zijn barrennis van zelf door het Opperhoofd der Kerk bekrachtigd; en niet meer catholijk zijnde is het waarschijnlijk dat de zijtakken van zijn geslacht begeven zullen zijn te berooven van het majoraat hetwelk hij, alleen onder dezen titel, wettiglijk bezitten kan.

— De *Köln. Zeit.* meldt dat de koning den 24 in persoon de zitting van den Landdag zal sluiten. Bij die gelegenheid eene redevoering zal houden. Den 22 zou de koning een groot afscheidsfeest aan de leden van den Landdag, te Potsdam, geven. Den 20 zouden de beraadslagingen over de verzoekschriften wegens de vrijheid der drukpers ...nvangen.

WURTEMBERG. Bij de tijding der verkiezing van den eerw. heer deken Lipp, heeft de gansche stad Ehingen, met de overheid aan het hoofd, zich in eenen grooten optogt bij hemlieden naar zijne woning begeven om hem geluk te wenschen en tevens hare droefheid aan den dag te leggen; want de keus van het kapittel, welke hem naar den zetel van Rottenburg roept, berooft de gemeente Ehingen van eenen goeden herder. Het schijnt echter dat hij de hem opgedragen waardigheid nog niet aanvaard heeft; daar het gouvernement nog niets heeft medegedeeld omtrent de voorwaarden, welke de heer Lipp tot zijne aanvaarding gesteld had, houdt de waardige deken van Ehingen, die overigens liever zijne nederige standplaats zou willen behouden, zich stil en schijnt geenszins zoo bereid om de bisschoppelijke waardigheid te aanvaarden. De wurtembergsche regering ...de voor het overige te kennen in het ...nemen der voorwaarden van den heer Lipp, want ...dien deze den zetel van Rottenburg weigert, zal ...Paus ongetwijfeld gebruik maken van het regt, hetwelk hij zich voorbehouden heeft, om onmiddellijk, zonder medewerking van kapittel of gouvernement eene keus te doen.

IERLAND.

De Catholijke Bisschop van Meatia heeft eenen brief aan John O'Connell geschreven, waarin hij voorschen uit voor de zegepraal der zaak van de herroeping. « De tooneelen van ongehoorde ellende, ...t de prelaat, welke ons omringen, het onmenschelijk gedrag der tegenwoordige ministers, de ...noodzakelijkheid der maatregelen, welke het voorgeslacht heeft om het leven van millioenen onzer broeders, die van honger omkwamen, te redden, de tegenwoordige wetgeving; welke geene andere strekking heeft, dan den rijke te verarmen en den arme te doen uithongeren, de onderzoekte verdooving van alle gevoel voor Ierland, de algeheele onwetendheid van de behoeften van Ierland en de ...ttingsche onverschilligheid voor dezelfs behoeften ...n de zijde van Engeland, zoo wel van de to... als van de whig's: dat alles beneemt ons alle ...p voor ons zoo zeer onderdrukt, zoo slecht bestuurd vaderland, tenzij die hoop zich gronde op een nationaal Parlement.

SPANJE.

MADRID, 19 junij. Mgr. Brunelli heeft reeds onderscheidene bijeenkomsten gehad met de spaansche bisschoppen en eene voorbereidende ontmoeting met den minister van justitie. De officieele onderhandelingen tot het sluiten van een concordaat zijn echter nog niet aangevangen.

— De *Heraldo del Commercio* van den 20 spreekt van het ontwerp van afstand van den troon, hetwelk men aan Koningin Isabella toeschrijft; hij noemt de geruchten welke dienaangaande in omloop zijn, allerongerijmdst en zegt dat indien men voorgaat dezelve te verspreiden, hij dit vraagstuk grondig zal behandelen en eenige belangwekkende zaken daaromtrent zal aan den dag brengen.

— Het gerucht heeft geloopen dat de carlistische generaal Villareal in Catalonie binnengedrongen was om zich aan het hoofd der benden, welke de provincie doorkruisen, te stellen.

— *El Correo* zegt dat koning Louis Philippe eenen eigenhandigen brief aan den koning don Francisco geschreven heeft.

PORTUGAL.

De tijdingen uit Oporto loopen tot den 14 junij. Op die dagteekening weigerde de junta nog steeds, zich te onderwerpen zoolang de koningin haar ministerie niet veranderde. De spaansche troepen zetten hunnen togt naar die stad voort en de generaal Concha zou den 21 voor dezelve komen. Men verzekert dat de vertegenwoordigers der drie mogendheden besloten hebben niet meer toe te geven en alle middelen te baat te nemen, om de opstandelingen ter onder te brengen.

Deze tijdingen komen overeen met het volgend verhaal hetwelk wij aan den *Standard* van 23 junij ontleenen, naar hetgeen van den 15 uit Lissabon geschreven werd.

Wel verre, wordt daar gezegd, dat de burgeroorlog geëindigd is, neemt dezelve dagelijks eene ernstigere houding aan. De door de koningin uitgevaardigde amnestie heeft de junta van Oporto niet bevredigd. De opstandelingen beklagen zich dat de koningin zich niet gehouden heeft aan het protokol van 11 mei, door te weigeren haar ministerie weg te zenden en de Cortes onmiddellijk bij een te roepen.

— 15 junij. Sa-da-Bandeira en de graaf Mello hebben zich met 300 man als krijgsgevangenen onder zijne bescherming overgeleverd en hem Setubal in handen gegeven, het overige der bezetting had des nachts de stad ontruimd en was onder bevel van Galamba en den graaf Lapas naar Evora getrokken. Men zegt dat Sa-da-Bandeira en de zijnen zich overgegeven hebben onder voorwaarde dat de drie mogendheden hun volkdaarne amnestie zouden waarborgen. Het is waarschijnlijk dat men daartoe niet, in overeenstemming met het decreet van den 10 dezer zal verderen dat al de opstandelingen zich onderworpen hebben, wij zulks gelijk zou staan met eene onbepaalde gevangenis. Sa-da-Bandeira en de zijnen zijn aan boord van de *Sidon*. De admiraal werd dienzelfden avond te Setubal verwacht.

FRANKRIJK.

PARIJS 24 junij. De Kamer der Gedeputeerden beraadslaagt steeds over de begrooting van uitgaven. Die voor buitenlandsche zaken is heden afgeloopen zonder iets merkwaardigs op te leveren dan eene discussie over het gedrag van Frankrijk den aanzien van Zwitserland. Daarna is de kamer overgegaan tot de behandeling van de begrooting van het openbaar onderwijs.

— Men verzekert dat de heer Bugeaud het aanbod om deel te maken van het kabinet van de hand heeft gewezen.

— Men vernam dat na de zitting van de kamer der Pairs, waarbij de heer de Girardin vrijgesproken werd, eene groote beweging onder de ministers heeft geheerscht. Ten half elf ure des avonds kwamen zij bij elkander en de raad heeft tot een ure in den nacht geduurd. Men verzekert dat vijf van de acht ministers van oordeel waren, dat het ministerie des anderendaags zijn ontslag den koning moest indienen, doch dat de heer Guizot zijne ambtgenooten had overgehaald, om het hoofd aan den storm te bieden en niet te wijken voor den slag welken zij geleden hadden. Eene aftreding van de leden van het kabinet, zoude hij gezegd hebben, zou in de tegenwoordige omstandigheden beschouwd worden als eene zekere erkenning van de gegrondheid der beschuldigingen tegen hen door den heer de Girardin ingebragt, en men moest noodwendig wachten, alvorens het bewind te verlaten, tot dat deze zaak vergeten was, ten einde geene aanleiding te geven dat hunne aftreding als eene schuldbekentenis zou uitgelegd worden.

BELGIE.

BRUSSEL 25 junij. Men leest in den *Moniteur*:

„Bij koninklijk besluit, krachtens de wet uitgevaardigd, zijn de regten van invoer op het vee tijdelijk opgeheven.

„De werking dier, over eenige maanden genomen beschikking, houdt den 1 julij aanstaande op.

„Het voornemen der regering is, dezelve te verlengen."

— Het is gebleken dat onderscheidene landbouwers in de laatste tijden gebruik hebben gemaakt, om landen of weiden te mesten, van de asch komende uit fabrijken of smelterijen van lood, zink of andere metalen en dat daaruit ernstige gevolgen ontstaan zijn; een landbouwer van de voorstad van Vlaanderen, onder anderen, had over eene pagtij jonge klaver asch gestrooid, welke uit eene loodsmelterij voortkwam; eenige weken later werd de klaver gemaaid en tot voeder gegeven aan vier koeijen, welke na vijf of zes dagen allen vergiftigd gestorven zijn.

BRUSSEL, 26 junij. Het schijnt zeker te zijn dat de koning een groot gedeelte van den zomer zijn verblijf te Ostende zal vestigen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 28 Junij.

Men schrijft ons uit Hoeven den 24 junij. Heden passeerde alhier Zijne Eminentie de Kardinaal Engelbertus Sterckx, aartsbisschop van Mechelen, om ons Seminarie een bezoek te geven. Dit merkwaardig voorval is niet alleen verzeld voor onze verdienstelijke bisschoppen, de hoog Eerwaarde Heeren J. van Hooydonk en A. van Dijk; maar is ook voor ons eene krachtige aansporing om Uuh hoog Eerwaarden, wier verdiensten door een lid van het Heilig Collegie zoo kenbaar op prijs gesteld worden, steeds de meeste achting en liefde toe te dragen.

— Het in het geheim consistorie van den 11 junij door Z. H. Pius IX aangekondigde dekreet, *proprio motu*, houdende instelling van eenen raad van ministers is uitgevaardigd. Gisteren hebben wij daarvan den tekst ontvangen. Wij kunnen het in dit nommer niet meer mededeelen en behouden het dus tot een volgend nommer.

— Door eene vriendelijke hand is ons mededeeling gedaan van den volgenden brief, uit China geschreven, welken wij uit de fransche taal in de nederlandsche, aan onze lezers bekend maken en hun voorzeker eene echte godsdienstige belangstelling zal inboezemen.

» Chang-Hai 15 februarij 1847.

».....Toen wij alhier aankwamen waren de traktaten, ten voordeele onzer heilige godsdienst gesloten, nog geheel onuitgevoerd, omdat zich nog niemand had voorgedaan, om de uitvoering derzelve te vragen. Monseigneur de Bezi, onze bisschop, vreesde dat hij niet meer tot in de binnenlanden zoude kunnen doordringen, wanneer hij zich eenmaal aan de chineesche overheden zou hebben bekend gemaakt; onze overste werd door dezelfde vrees teruggehouden; en nietteminder beseften allen dat bij den Chinees moest aangedrongen worden worden, indien men iets bekomen wilde. Nauwelijks had ik den chineeschen grond betreden, of men zegde mij dat ik aangewezen was, om mijnen naam aan den mandarijn op te geven en hem te dringen op de vervulling der beloften, welke aan den afgezant mijner natie gedaan waren. Mijne po-

sitie was vrij gunstig omdat ik uit Frankrijk kwam, en de bepalingen van het traktaat nog niet geschonden door binnenwaarts te gaan. Ik schreef eerst een verzoekschrift, hetwelk de deensche en de engelsche consuls goedwillig op zich namen, den Taotai ter hand te stellen. Daarin vroeg ik, overeenkomstig den inhoud van het traktaat, de teruggave van al de oude bezittingen, welke de christenen door de vervolging verloren hadden. De consuls ondersteunden krachtdadig onze regten en men beloofde dadelijk, ons genoegen te zullen geven. Ik draalde niet langer, mij zelven bij de mandarijnen aan te melden. Toen Monseigneur mij voor het eerst daarheen zond, was het om regt te vragen tegen heidenen, die in de nabijheid van Chang-Hai vreedzame christenen mishandeld hadden. Ik was als katholijk priester aangekleed, nam dus het priesterlijk gewaad aan en vertoonde mij aldus voor den mandarijn, tot zijner groote verbazing. Ik werd zeer vriendelijk ontvangen, mogt onze zaak verdedigen voor het geluk der chinezen bloot leggen en men beloofde mij bescherming en ondersteuning. Intusschen bood men, in plaats van de oude bezittingen, tegen welke zich ernstige hinderpalen opdeden, dezelfde waarde dan op eene andere plaats. Ik, zeide dat de de mandarijnen geenszins wilden lastig vallen en ik gaarne zou toestemmen tot hetgeen hun het beste gelegen kwam, mits de christenen er niets bij verloren. Het was alzoo eene overeengekomene zaak, dat men ons eene schadeloosstelling zoude geven voor de voorhalige bezittingen en dat men zich nu gaan bezig houden met het opsporen van hetgeen ons toe kunnen aangeboden worden. Ik bleef gedurende drie weken met die onderhandelingen belast; doch toen Monseigneur zag dat de zaken eenen goeden keer namen, vernemende hij, dat hij zich zonder ongelegenheid in persoon kon vertoonen en zelf met de mandarijnen handelen, Gij begrijpt van welke zware taak ik daardoor ontlast werd, wijl ik tot dat oogenblik over de hoogst gewigtige aangelegenheden had moeten handelen met menschen, wier taal en gebruiken mij gansch onbekend waren. Doch de goede God had mijnen goeden wil gezegend en hetgeen gelukkiglijk aangevangen was is op eene even gelukkige wijze voltooid. Wijl er eene schadeloosstelling voor zeer aanzienlijke bezittingen moest gegeven worden, moesten er noodwendig moeijelijkheden ontstaan, te meer wijl wij een of meerdere gronden langs den oever van den stroom alwaar de groote kooplieden woonden, verlangden. De mandarijnen hebben zich wezenlijk maanden lang veel moeite gegeven. Zij hebben zelfs eenen Bonze in de gevangenis geworpen wijl hij weigerde eenen grond te verkoopen, welke men ons geven wilde. De arme Bonze heeft zijne wederspannigheid duur betaald; want behalven dat hij gevangen en geslagen is geweest, gaf de mandarijn hem geen duizend piasters voor het terrein hetwelk hij ons voor drie en vijftig duizend piasters had willen verkoopen; en nog bedreigde hij hem, dat zoo hij niet spoedig toegaf, hij zijnen tempel en zijn huis zou doen sluiten en al zijne goden in den stroom werpen. Eindelijk is alles bijna ten einde geloopen: men geeft aan de christenen drie groote gronden, zeer goed gelegen en waarop wij in het vervolg groote dingen tot stand zullen brengen. Deze concessie is des te grooter, wijl Chang-Hai eene buitengewone handeldrijvende stad is; de gronden zijn er zoo duur, dat wij nooit hadden kunnen koopen wat men ons thans geeft. Doch hetgeen men hier het meest in aanmerking moet nemen is niet het stoffelijke, maar wel het goede, hetwelk daaruit voor het heil der zielen zal kunnen voortspruiten. De plegtige bezoeken, welke de mandarijnen herhaaldelijk bij ons afgelegd hebben, beuren den moed der christenen op en doen bij hen alle vrees wijken; de heidenen vernemen dat daar bedienaren van den waren God zijn, die hun den weg des hemels kunnen aantoonen. Zij die den moed niet hebben, de waarheid te omhelzen worden ten minste verhinderd haar te vervolgen; ook nemen de voorofzigten voor onze heilige godsdienst dagelijks toe; op eenige plaatsen hebben wij reeds vele bekeringen plaats gehad en ik hoop dat die ijver zich langzamerhand over het gansche keizerrijk zal uitstrekken. Hetgeen ik u gemeld heb, zal u doen zien hoe vrij wij in Chang Hai en de omstreken zijn. De paters in het binnenland verkeeden zich nog als den vorigen tijd doch hebben zeer weinig van de zijde der heidenen te vreezen. Pater Werner schrijft uit het eiland Isomning, hetwelk hij in alle rigtingen doorloopt, dat hij veel meer door de heidenen gevreesd wordt dan dat hij hen vreest. Pater Jinguet, die zich slechts op eenige negotiepunds van mij bevindt, kan overal heengaan zonder eenige voorzorg te gebruiken. Wat Pater Boze, die twee maanden geleden tot priester gewijd is, betreft, hij begeeft zich weinig onder de heidenen, omdat hij belast is met de zorg over het seminarie en de kweekelingen niet verlaten kan.

M. Lavater,
S. J. miss. ap.

— De *Arnhemsche Courant* verzekert dat de heer procureur-generaal bij het prov. Hof van Gelderland de officieele tijding ontvangen heeft van de commutatie der doodstraf, aan den kapellaan C. Geukens verleend, zoo als die reeds is medegedeeld.

— De Hooge Raad, burgerlijke kamer, heeft bij onderscheidene arresten, heden wederom toegegewezen de vorderingen van vaders van zeven kinderen, die een hunner zonen, krachtens de wet van Nivôse XIIde jaar, ten koste van den Staat wenschen te zien opgevoed. De Raad heeft daarbij onder anderen beslist, dat de minderjarigheid van *negentien* jaren, die een der aangewezen zoons had bereikt, nog voldoende is om het onderrigt krachtens de opgemelde wet te genieten.

— Men spreekt hier van een heftig oproer dat den 25 te Harlingen plaats had. Bij den Burgem. moet alles geplunderd en verbrijzeld zijn; vervolgens had de menigte zich naar Leeuwarden op te rukken.

De uitvoer van levensmiddelen en daardoor ontstane schaarschte gaven aanleiding tot deze onaangenaamheden. Geen scherper zwaard dan honger. (*A. C.*)

's HAGE, 25 junij. Uit het verslag der zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden blijkt dat, gelijk vroeger berigt is met aanstaanden maandag de reeks der beraadslagingen bij die Kamer zou aanvangen, ten einde alsdan afgebroken te worden voortgezet. Men verzekert, dat die beraadslagingen omstreeks drie weken zullen voortduren. Zij vangen aan met het aanhangige gewigtige wets-ontwerp, nopens het muntwezen. Men verwacht spoedig het algemeen verslag over de ontwerpen van wet, tot regeling der staatshuishouding voor 1848 en 1849. Men verzekert, dat bij het nader onderzoek, dat over die ontwerpen in de afdeelingen is gehouden, de hoofdstukken van Buitenlandsche en van Binnenlandsche Zaken, inzonderheid de meeste leden tot aanmerkingen en bedenkingen hebben gegeven.

Het blijkt voorts uit de zitting van heden, dat de meerderheid der Kamer de behandeling der aanhangige ontwerpen van wet, zoo spoedig wenscht voort te zetten, dat zelfs het verlangde uitstel van de behandeling van een zeer belangrijk wetsontwerp, nopens het muntwezen voor slechts één dag niet werd aangenomen.

LATERE BERIGTEN.

De verjaardag van de troonsbeklimming van Pius IX is den 17 junij met veel plegtigheid en vreugdebedrijven gevierd. In ons volgend nommer zullen wij daarvan de nadere bijonderheden mededeelen.

De bisschop van Chartres heeft eenen herderlijken brief aan zijne onderhoorigen uitgevaardigd tegen het meer en meer veld winnend atheismus en openbare gebreken uitgeschreven opdat God die plaag van zijn bisdom afwere.

De Kamer der Geduputeerden heeft weder beraadslaagd over de bekende beschuldigingen, door den heer de Girardin tegen het ministerie ingebragt, na eene onstuimige zitting is eindelijk door de Kamer bij eene meerderheid van 225 tegen 102 stemmen besloten, dat zij, voldaan over de verklaringen van het gouvernement, tot de orde van den dag overging.

Den 25 junij is de Kamer der Pairs in raadkamer vergaderd geweest om het requisitoir van den procureur-generaal betrekkelijk de instructie, bevolen bij arrest van den 7 mei ll. in de zaak Cubières, in overweging te nemen. Men verzekert dat het Hof het in staat van beschuldiging stellen van den heer Teste bevolen heeft en hare beslissing over de andere beschuldigden tot den volgenden dag uitgesteld heeft.

De *Preuss. Zeit.* van den 21 junij behelst een Kabinetsorder waarbij de zitting van den Algemeenen Landdag voor eenen onbepaalden tijd verlengd wordt.

Advertentien.

Societeit DE UNIE.

Ingevolge besluit der Directie is den Entree voor de aanstaande Feesten bepaald als volgt:

Voor Stadelingen.

1. Voor een Heer en Jongeling boven de ouderdom van twaalf jaren . . . . . *f* 2,00
2. Voor beide dagen Toegang Kaartjes gelijk nemende . . . . . „ 3,00.
3. Kinderen beneden de twaalf jaren, per dag . . . . . „ 0,30.

Voor Vreemdelingen.

1. Voor een Heer, per dag . . . . . *f* 1,00.
2. Voor beide dagen gelijk nemende . . . „ 1,50.
3. De Kinderen als boven.

De Dames allen vrij.

Namens de Directie,
P. H. VAN DOOREN,
Secret.

De Notaris *JOH. DE BEEGH*, te *'s Hertogenbosch*, zal aldaar op de Smalle Haven, bij de Aschschuur, op Vrijdag den 2 Julij 1847, des morgens ten 9 ure, Verkoopen:

TIMMERHOUT
van allerlei aard:

TE HUUR
met 1 Augustus of 1 October

In de VUCHTERSTRAAT te 's BOSCH.

Een BOVENHUIS, bestaande in groote Behangen Voor- en Achterkamer, Alkove of Slaapkamertje, Keukentje, enz. Adres *franco* brieven onder letter P. bij den Uitgever dezer.

Graanmarkt
van 's HERTOGENBOSCH
Vrijdag en Zaturdag 25 en 26 Junij.

ROGGE *f* 14,00 - 14,50 - 15,00
BOEKWEIT *f* 11,00 - 11,50 - 12,00.
HAVER *f* 5,25 - 5,50 - 6,00

Beurs van Amsterdam.

Zaturdag 26 Junij tot 4 uren.

W. S. 24 pC. 57⅛. Dito 2½ pCt. 70¼. Dito Certific. 4 pCt. 89⅞. Handelm. 173½. Ardpine 5/10 p. 17¼. Dito Coupons 14⅝. Spanje Binnenl. 3 pCt. 28⅝. Portug. 4 pCt. 32⅝. Oude Russen 106¼. 106. Dito 4 pCt. 96¼. Do. Stieglitz en Co. 89¼. Metalliek 103⅛.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de Maas te Grave en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 uren.

Datums	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 'S BOSCH.				
	BOVEN AP.		GEVAASSEN	GEVALLEN	BOVEN O.		ONDER O.	GEVAASSEN	GEVALLEN
Junij	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.
25	5	49	»	»	»	»	»	50	»
26	5	51	12	»	»	»	0	10	»
27	5	60	9	»	»	»	0	90	20
28	»	»	»	»	»	»	0	80	10

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hooge van den Rijn te Keulen, 24 junij 3 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te *'s Bosch.*